

Hội thoại (tiếp theo)

Hội thoại (tiếp theo)

I. Lướt lời trong hội thoại

Đọc lại đoạn miêu tả cuộc trò chuyện giữa nhân vật chú bé Hồng với người cô (SGK tr 92 – 93) ta thấy:

Câu 1: Dùng cách đếm để tự kiểm tra số lượt lời của chú bé Hồng (2 lần) và người cô (6 lần).

Câu 2: Trong đoạn thoại, chú bé Hồng đáng lẽ được nói thêm hai lần nhưng cậu im lặng không nói. Sự im lặng của chú bé Hồng thể hiện thái độ rất bất bình của cậu đối với người cô.

Câu 3: Hồng không cất lời cô khi bà nói những điều mà cậu không muốn nghe vì cậu ý thức được vai nói của mình (vai dưới, không được xúc phạm hay thốt ra những lời bất kính với người trên).

II. Luyện tập

Câu 1: Trong đoạn trích Tức nước vỡ bờ, ta thấy:

- Trong cuộc thoại, người nói nhiều nhất là cai lệ và chị Dậu; người nhà lí trưởng nói ít hơn; anh Dậu chỉ nói với chị Dậu sau khi cuộc xung đột giữa vợ anh và bọn cai lệ đã kết thúc.
- Trong cuộc thoại này, nhân vật cai lệ có lần đã cất lời người khác trong khi giao tiếp.
- Xét về vai xã hội: Chị Dậu từ vai dưới (xưng cháu, gọi cai lệ là ông) chuyển lên vai ngang bằng, có ý kháng cự (xưng tao, gọi cai lệ là mày); giọng cai lệ hống hách, cửa quyền (vai của những kẻ nha dịch trong làng xã ngày xưa); giọng của người nhà lí trưởng có vẻ nhẹ nhàng, dè dặt hơn.

Cách xưng hô của các nhân vật cũng thể hiện rất rõ tính cách của các nhân vật:

- Chị Dậu yêu thương chồng con, đảm đang, mạnh mẽ;
- Cai lệ hung hăng, ngạo mạn khinh người,...
- Người nhà lí trưởng nịnh bợ, khúm núm với tên cai lệ; nhưng lại lên mặt với chị Dậu.
- Anh Dậu luôn sợ sệt, ngại va chạm, né tránh việc xô xát với người khác, nhất là người có máu mặt.

Câu 2:

a. Trong đoạn thoại, lúc đầu, Cái Tí nói rất nhiều (bằng giọng hồn

---

nhiên) còn chị Dậu chỉ im lặng. Nhưng sau đó, cái Tí nói ít hẳn đi, ngược lại chị Dậu lại nói nhiều hơn.

b. Cách miêu tả của nhà văn như vậy là rất phù hợp với sự phát triển tính cách của các nhân vật: Cái Tí, khi chưa biết mình bị bán, nó nói chuyện rất hồn nhiên, vô tư nhưng sau đó, khi biết mình bị bán, nó sợ hãi đau buồn và nói ít hẳn đi. Trong khi đó, lúc đầu, chị Dậu vì bị buộc phải bán con lại sắp phải thông báo tin dữ cho con nên chịu chỉ im lặng, lúc sau khi đã nói ra sự thật, chị phải nói nhiều để vừa an ủi, vừa thuyết phục hai đứa con nghe theo lời mình.

c. Việc tô đậm sự hồn nhiên và hiếu thảo của cái Tí khiến cho bi kịch của câu chuyện nhà chị Dậu càng tăng thêm: chị Dậu thì càng xót xa hơn khi phải bán đi đứa con vừa đảm đang lại vừa ngoan ngoãn. Trong khi đó, nỗi bất hạnh dồn xuống đầu cái Tí và sự tuyệt vọng của nó như càng nặng nề thêm.

Câu 3: Nhân vật "tôi" trong câu chuyện "Bức tranh của em gái tôi" im lặng vì cậu ta vừa ngạc nhiên, vừa hãnh diện vì cách ứng xử của cô em gái nhưng cũng lại vừa xấu hổ vì sự không phải của mình trước đây.

Câu 4: Cả hai nhận xét trên đều đúng nhưng mỗi nhận xét đúng trong một hoàn cảnh khác nhau.

- Câu: *Im lặng là vàng* đúng trong trường hợp cần giữ bí mật, im lặng để tôn trọng người khác khi họ nói,...

Còn sự im lặng trước những sai trái, bất công (theo lời thơ của Tố Hữu) thì đó là sự im lặng dạn dày, hèn nhát.